

РОЗВИТОК ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ: РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ

**Ольга Габорець (Кропивницький, Україна)
olga-gaborets@ukr.net**

DEVELOPMENT OF DIGITAL COMPETENCE OF STUDENTS: RECOMMENDATIONS FOR IMPROVEMENT

Olha HABORETS (Kropyvnytskyi, Ukraine)

Annotation

Digital competence is a crucial component in the preparation of higher education learners, significantly influencing their academic achievements and professional readiness. This article examines the challenges and opportunities for enhancing digital competence among learners in Ukraine, emphasizing the importance of addressing age-specific, interdisciplinary, and individual differences. Recommendations include integrating modern technologies, customized learning modules, and validated assessment tools to enhance the quality of digital education. Furthermore, improving access to digital resources, promoting continuous digital literacy, and monitoring educational programs are identified as essential steps for bridging digital gaps. Implementing these measures will ensure equitable access to digital education, broaden learning opportunities, and facilitate the integration of Ukrainian higher education institutions into the global digital education system.

Цифрова компетентність (digital competence – DC) використовується у вищій освіті як здатність здобувача освіти застосовувати цифрові технології критично, спільно та творчо, а також мати необхідні знання, навички та ставлення для демонстрації компетентності в певній галузі. У контексті навчання цифрова компетентність здобувачів освіти визначається через їхні знання та навички, засновані на використанні інформаційно-комунікаційних

технологій, для виконання завдань, пов'язаних із цифровими інструментами. Останні дослідження підтверджують, що рівень ІКТ-компетентності суттєво впливає на навчальні досягнення здобувачів освіти і підкреслюють важливість врахування глобальних тенденцій у використанні мобільних пристроїв, Інтернету та соціальних мереж. Європейська комісія також наголошує на необхідності включення навичок використання соціальних медіа та мобільних пристроїв до програм цифрових компетентностей.

Розвиток цифрової компетентності здобувачів вищої освіти стикається з численними викликами, серед яких поганий доступ до технологій та обмежені мережі підтримки. Недостатність досвіду у використанні цифрових технологій знижує сприйняття їх корисності серед здобувачів вищої освіти. У своєму дослідженні «Відключені: COVID-19 та нерівність у доступі до якісного широкопasmового Інтернету для здобувачів вищої освіти» (The disconnected: COVID-19 and disparities in access to quality broadband for higher education students), Дж. Каллінан, Д. Фланнері, Дж. Гарольд та інші зазначають, що кожен шостий здобувач вищої освіти стикається з проблемою обмеженого доступу до Інтернету, що є суттєвою перепоною для дистанційного навчання, особливо під час пандемії. Європейська комісія підкреслює нагальну потребу у прискоренні обміну передовими практиками у сфері цифрової освіти дорослих [1].

Для оцінювання цифрових навичок різних груп дослідники розробили методології, спрямовані на ідентифікацію ключових компонентів цифрової компетентності. У новітній версії Європейської рамки цифрових компетентностей DigComp 2.0 [2] визначено, які саме навички потрібні для впевненого, критичного, спільного та творчого використання цифрових технологій у роботі, навчанні та участі в цифровому суспільстві. У Європейській рамці цифрових компетентностей DigComp 2.0 визначено п'ять основних груп навичок, необхідних для впевненого, критичного, спільного та творчого використання цифрових технологій у роботі, навчанні та повсякденному житті, а саме інформаційна та цифрова грамотність (уміння

знаходити, відбирати та критично оцінювати інформацію в цифровому середовищі), комунікація та співпраця (використання цифрових технологій для обміну інформацією та ідеями, співпраці через цифрові платформи та мережі, забезпечення міжкультурної взаємодії та участі в онлайн-спільнотах), створення цифрового контенту (розробка, редагування та поширення цифрового контенту, дотримання авторських прав і принципів ліцензування, а також програмування та створення інноваційних цифрових продуктів), безпека (захист персональних даних і конфіденційності, управління кіберризиками, розуміння потенційних загроз у цифровому середовищі та забезпечення безпечного використання цифрових технологій), а також розв'язання проблем (ідентифікація технічних проблем і їхнє оперативне вирішення, адаптація до нових цифрових потреб і технологій, а також застосування інноваційних цифрових рішень для підвищення ефективності) [2]. Інші структури, такі як ESCO, Fraillon та ЮНЕСКО, пропонують альтернативні версії рамок, що включають сучасні навички критичного мислення та комунікації.

Проте більшість попередніх досліджень спрямовані на загальне населення і не враховують специфіки здобувачів вищої освіти під час освітнього процесу. Зокрема, дослідження цифрових навичок у мобільному або електронному навчанні, мобільній або електронній комерції та діяльності у соціальних мережах представлені обмежено. Також незначна кількість досліджень намагається оцінити або адаптувати існуючі шкали цифрових компетенцій студентів.

З урахуванням вказаних прогалин, дослідження спрямоване на кількісне вдосконалення та оцінку сучасного інструменту для вимірювання цифрової компетентності студентів, створення валідованої шкали цифрової компетентності студентів SDiCoS, яка враховує контекст дистанційного навчання. Пропонована шкала базується на попередніх розробках і включає сучасні аспекти використання Інтернету, соціальних мереж та мобільних технологій. Окрім того, дослідження передбачає вивчення відмінностей у

компонентах цифрової компетентності між різними групами здобувачів освіти за їх віком, статтю, сферою навчання та досвідом використання цифрових технологій.

Очікувані результати сприятимуть розробці комплексної шкали цифрової компетентності, яка враховує сучасні технологічні тенденції, і стануть основою для розробки політик щодо вдосконалення цифрових навичок як студентів, так і дорослих здобувачів освіти в умовах дистанційного та змішаного навчання.

Доцільним є виокремлення рекомендації для вдосконалення цифрової компетентності здобувачів вищої освіти в Україні, а саме:

1. *Врахування вікових особливостей здобувачів освіти.* Молодші здобувачі вищої освіти, віком 18–24 років, демонструють нижчі рівні навичок у компонентах управління файлами та захисту даних порівняно зі старшими групами, що свідчить про необхідність інтеграції практичних модулів, орієнтованих на розвиток цих навичок, у навчальні програми.

2. *Інтеграція міждисциплінарного підходу.* Для різних освітніх програм рекомендується адаптувати цифрові компетентності до їхньої специфіки. Наприклад, для програм цифрового маркетингу слід приділити більше уваги навичкам комунікації та співпраці, тоді як для технічних спеціальностей необхідно посилити навчання з управління даними та їхнього захисту.

3. *Розробка адаптованих навчальних модулів.* Оскільки здобувачі освіти різних спеціальностей демонструють суттєві відмінності в рівні цифрової компетентності, слід створювати адаптовані курси, які відповідатимуть потребам конкретних груп, таких як бакалаври чи магістри.

4. *Розширення доступу до цифрових ресурсів.* Для подолання проблеми обмеженого доступу до Інтернету та цифрових технологій необхідно забезпечити сучасну інфраструктуру у закладах вищої освіти та розробити програми, які сприятимуть більш широкому доступу до онлайн-навчання.

5. *Підтримка безперервного навчання.* Створення постійно діючих курсів із цифрової грамотності для студентів різних вікових груп допоможе усунути прогалини в їхніх знаннях та навичках, включаючи позаінтернетну діяльність, як-от управління файлами.

6. *Використання валідованих інструментів оцінювання.* Для вимірювання рівня цифрових компетентностей слід застосовувати сучасні інструменти, такі як SDiCoS, що дозволяють оцінити ключові компоненти цифрових навичок і адаптувати навчальний процес до потреб здобувачів освіти.

7. *Застосування новітніх технологій в освітньому процесі.* Впровадження навчальних симуляторів, онлайн-платформ та інструментів для управління файлами сприятиме розвитку практичних навичок здобувачів освіти та підвищенню їхньої готовності до професійної діяльності.

8. *Моніторинг та корекція навчальних програм.* Регулярний аналіз досягнень здобувачів освіти за компонентами цифрової компетентності дозволить оперативно виявляти прогалини та вдосконалювати програми навчання.

Отже, цифрова компетентність є ключовим аспектом у підготовці здобувачів вищої освіти, адже вона значною мірою впливає на їхні навчальні досягнення та готовність до професійної діяльності. Врахування вікових, міждисциплінарних та індивідуальних особливостей здобувачів освіти є критично важливим для вдосконалення навчальних програм і розвитку цифрових навичок. Запровадження сучасних технологій, адаптованих навчальних модулів і валідованих інструментів оцінювання сприятиме підвищенню якості цифрової підготовки. Реалізація запропонованих рекомендацій допоможе забезпечити рівний доступ до цифрової освіти, розширити можливості для навчання та сприяти інтеграції українських закладів вищої освіти у глобальний цифровий освітній простір.

Список літератури

1. Cullinan, J., Flannery, D., Harold, J., Lyons, S., & Palcic, D. (2021). The disconnected: COVID-19 and disparities in access to quality broadband for higher education students. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 18, 26. <https://doi.org/10.1186/s41239-021-00262-1>
2. European Commission. (2018a). *Digital Education Action Plan* (2018a–2020). Retrieved November 15, 2019 from https://ec.europa.eu/education/education-in-the-eu/digital-education-action-plan_en.

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З УДОСКОНАЛЕННЯ ЯКОСТІ СИСТЕМИ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ: КИТАЙСЬКИЙ ДОСВІД

Оксана ДУДИНА (Кропивницький, Україна)
rexiff@ukr.net

SCIENTIFIC AND METHODOLOGICAL RECOMMENDATIONS FOR IMPROVING THE QUALITY OF THE MEDICAL EDUCATION SYSTEM IN UKRAINE: THE CHINESE EXPERIENCE

Oksana DUDINA (Kropyvnytskyi, Ukraine)

Annotation

The integration of China's and Japan's experiences in medical education could significantly enhance the quality and competitiveness of Ukrainian medical universities. Key aspects include the development of world-class universities and educational components, with an emphasis on quality teaching, innovative approaches, and integration of science and education. Implementing international collaboration, such as clinical exchange programs and research partnerships, can elevate the standards of medical training and align them with global best practices. Expanding the network of medical universities, particularly in underserved regions, and specializing in key medical fields, such